

CPZ/419/2023

**RADA MIEJSKA
w Łomży**

Zgodnie z planem Rady Miejskiej w Łomży, Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży przesyła w załączeniu informację o efektach pracy za rok 2022 .

z up. PREZYDENTA MIASTA

mgr Andrzej Stypułkowski
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

INFORMACJA

Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży o realizacji zadań w roku 2022.

Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży realizuje zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 76 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 /Dz. U z 2022r. poz. 2140/ oraz prowadzi pracę z rodziną - wsparcie asystenta rodziny.

Rodzinna piecza zastępcza jest w Łomży dominującą formą opieki zastępczej nad dziećmi do 10 roku życia. To spowodowało, że opieka instytucjonalna w Łomży już kilka lat temu osiągnęła standardy, o których mowa w ww. ustawie. Zastępowanie opieki instytucjonalnej rodzinną opieką zastępczą było wdrażane sukcesywnie i nie skutkowało przemieszczaniem podopiecznych z jednej formy opieki do drugiej. Rodzinna piecza zastępcza jest priorytetową formą opieki zastępczej również w polityce państwa. Zapisy ustawy obligują samorządy do umieszczania dzieci w wieku do lat 10 w rodzinnej pieczy zastępczej, starsze dzieci o ile jest niemożliwe umieszczenie w rodzinnej formie opieki, umieszczane w opiece instytucjonalnej. Dzieci w rodzinach zastępczych zostały uwzględnione w programie świadczenie wychowawcze „500 plus” oraz świadczenie „Dobry start” (wyprawka szkolna). Co pozytywnie wpływa na zabezpieczanie potrzeb małoletnich.

I. ORGANIZACJA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W ŁOMŻY

1. Promowanie i prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej.

- Promocja rodzicielstwa zastępczego poprzez organizację integracyjnych spotkań rodzin zastępczych oraz medialną promocję w RTV radio, prasie, Internecie.
- Folder informacyjny.
- Baner promujący rodzinną pieczę zastępczą umieszczony na budynku CPZ przy ul. M. Skłodowskiej - Curie 5.

2. Diagnoza psychologiczna osób - kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej zgodnie z art. 42

Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

CPZ jako organizator pieczy zastępczej w Łomży ma za zadanie przygotować rodziny do pełnienia roli opiekunów zastępczych. Należy zweryfikować czy kandydaci na rodzinę zastępczą spełniają wymagania określone w w/w ustawie tj.:

- 1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- 2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
- 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
- 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone:

a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. poz. 2017), oraz

b) opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawioną przez psychologa.

6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tym że w przypadku cudzoziemców ich pobyt jest legalny;

7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:

- a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
- b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

2. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

3. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

W/w wymagania ustala CPZ na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej.

Opinię o posiadaniu predyspozycji oraz o motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej sporządza psycholog zatrudniony w CPZ w Łomży. Wywiady w miejscu zamieszkania sporządzają koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.

Pozytywna wstępna ocena kandydatów jest podstawą do udziału w szkoleniu dla kandydatów na rodziny zastępcze.

3. Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.

Szkolenie kandydatów na rodzinę zastępczą prowadzone jest licencjonowanym programem „PRIDE – rodzinna piecza zastępcza „, zatwierdzonym decyzją Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

Sesje szkoleniowe odbywają się w grupach w liczbie godzin wynikających z założeń programowych i są prowadzone metodą warsztatową. CPZ jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnia kandydatom materiały szkoleniowe oraz zapewnia kandydatom możliwość odbycia 10 godzinnych praktyk w zawodowych rodzinach zastępczych na terenie Łomży. Kandydaci są zobowiązani do prowadzenia karty praktyki wg wzoru. Karta praktyk po zakończeniu praktyki dostarczona jest do trenerów programu. Po zakończeniu szkolenia uczestnicy otrzymują świadectwo ukończenia szkolenia niezbędne do otrzymania kwalifikacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Zakres tematyczny szkolenia:

	Temat sesji szkoleniowej	Liczba godzin
1.	Zapoznanie z programem PRIDE.	4
2.	Współpraca na rzecz dziecka.	4
3.	Więź.	4
4.	Znaczenie rodziny w życiu dziecka.	4
5.	Strata, trauma, proces zdrowienia.	4
6.	Poczucie własnej wartości.	4
7.	Porozumiewanie się.	4
8.	Wychowanie.	4
9.	Planowanie stałych, stabilnych rozwiązań.	4
10.	Zmiany.	4
11.	Rodzina zastępcza po przyjęciu dziecka.	4
12.	Przygotowanie do decyzji.	4
13.	Indywidualne spotkanie decyzyjne.	1

Szkolenie prowadzą certyfikowani trenerzy programu PRIDE - koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej CPZ.

W 2022r. przeprowadzono jeden cykl szkoleniowy Programem „PRIDE Rodzinna piecza zastępcza” dla kandydatów na **rodziny zastępcze** w terminie od 05.04.2022r. do 21.06.2022r. spotkania szkoleniowe odbywały się raz w tygodniu.

Szkolenie obejmuje 65 godzin w tym 10 godzin praktyk odbywanych w rodzinach zastępczych zawodowych, rozmowy indywidualne, dodatkowo wywiad w miejscu zamieszkania rodziny.

Łącznie szkoliło się 7 osób/ 5 rodzin, wszystkie spotkania odbywały się w lokalu CPZ w Łomży. Trwające sprawy opiekuńcze w Sądach rodzinnych wymagały przedłożenia zaświadczeń kwalifikacyjnych o kandydatach, do tego niezbędne jest zaświadczenie o ukończeniu szkolenia. Rodziny zastępcze spokrewnione nie mają obowiązku szkolenia ale mogą uczestniczyć w szkoleniu prowadzonym programem PRIDE dla rodzin zastępczych. Większość kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione/ dziadkowie i rodzeństwo/ jest przygotowanych do pełnienia roli rodziny zastępczej w trybie indywidualnym.

4. Proces przygotowania kandydatów do pełnienia opieki w formie rodziny zastępczej.

Osoby ubiegające się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zgłaszają się osobiście lub telefonicznie do CPZ w celu uzyskania ogólnych informacji na temat pieczy zastępczej. Składają wniosek o rozpoczęcie procedury kwalifikacji na rodzinę zastępczą. Zostają zobowiązane do złożenia oświadczeń i dokumentów, co jest warunkiem do przystąpienia do kolejnych etapów kwalifikacji. Podstawa prawna: art. 42 oraz w związku z art. 43, 44 i 45 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U z 2022 poz. 2140 ze zm.).

Po złożeniu ww. dokumentów, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzają wywiad w miejscu zamieszkania kandydatów w celu bliższego poznania kandydatów, ustalenia ich warunków bytowych i mieszkaniowych, oraz sytuacji rodzinnej. Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna, ukończenie szkolenia i zgromadzenie wymaganej dokumentacji kandydatów na opiekunów zastępczych jest podstawą do wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego uprawniającego do ubiegania się o status rodziny zastępczej.

Zaświadczenia kwalifikacyjne rodzinom zawodowym i niezawodowym z terenu Miasta Łomży i Powiatu łomżyńskiego wydaje Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży.

/ na mocy podpisanego porozumienia/

5. Organizowanie szkoleń dokształcających dla rodzin zastępczych.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, CPZ przeprowadza w ciągu roku kilka szkoleń dokształcających rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz spokrewnionych mając na celu podnoszenie kwalifikacji opiekuńczo-wychowawczych opiekunów zastępczych.

W 2022 roku odbyło się 7 szkoleń dla rodzin zastępczych:

I. „Jak rozmawiać z nastolatkiem” – 08.03.2022r. - prowadzący Ewa Zaniewska – pedagog, szkolenie odbyło się w Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, w szkoleniu uczestniczyło 14 rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, w tym 5 rodzin z Powiatu Łomżyńskiego.

II. „Budowanie odpowiedniej samooceny i motywowanie do zmian” - 23.05.2022r. – prowadzący Alicja Nowocińska - psycholog. Szkolenie odbyło się w Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży. Obecnych było 25 osób z rodzin zastępczych niezawodowych i spokrewnionych w Łomży, w tym 6 osób z rodzin zastępczych spokrewnionych z Powiatu Łomżyńskiego.

III „Budowanie odpowiedniej samooceny i motywowanie do zmian” - 13.06.2022r. – prowadzący Izabela Zakrzewska – pedagog. Szkolenie odbyło się na wyjazdowych warsztaty szkoleniowo – terapeutycznych w Ośrodku wypoczynkowym Paleo we Władysławowie. W szkoleniu wzięło udział 12 rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, w tym 4 rodziny zastępcze z Powiatu Łomżyńskiego.

IV. „Możliwości kompensacji zaburzeń rozwojowych w środowisku zastępczym” – 17.06.2022r. prowadzący Ewa Zaniewska – pedagog. Szkolenie odbyło się na wyjazdowych warsztaty szkoleniowo – terapeutycznych w Ośrodku wypoczynkowym Paleo we Władysławowie. W szkoleniu wzięło udział 12 rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, w tym 4 rodziny zastępcze z Powiatu Łomżyńskiego.

V. „Uzależnienia dzieci i młodzieży” – 24.08.2022r. – prowadzący Monika Szymańska – pedagog, terapeuta. Szkolenie . Szkolenie odbyło się w Kompleksie Agroturystycznym „Dębowy Las” w Elżbiecinie. W szkoleniu wzięło udział 21 opiekunów z rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, w tym 9 opiekunów z Powiatu Łomżyńskiego.

VI „Zaburzenia emocjonalne wieku dorastania” – 17.11.2022r. – prowadzący Izabela Zakrzewska pedagog. Szkolenie odbyło się w Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży. W szkoleniu wzięło udział 21 opiekunów z rodzin zastępczych niezawodowych i spokrewnionych w tym 6 osób z Powiatu Łomżyńskiego.

VII „Elementy pozytywnej dyscypliny” – 13.12.2022r. – prowadzące: Izabela Zakrzewska – pedagog, Ewa Zaniewska – pedagog. Szkolenie odbyło się w Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży. W szkoleniu wzięło udział 6 rodzin zastępczych zawodowych z tereny miasta Łomża.

Udział w szkoleniach wynika z obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych rodzin zastępczych, zgodnie z art.51 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej.

6. Pomoc psychologiczno- pedagogiczna oraz wsparcie rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze korzystają z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego w CPZ. Nastoletni wychowankowie sprawiają problemy wychowawcze, pomocą rodzinie służy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej oraz psycholog CPZ. Wsparcie psychologiczne dla rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych jest niezbędne, szczególnie w pierwszym okresie po traumatycznym przeżyciu jakim jest zabranie dziecka z domu rodzinnego do opieki zastępczej. Pomoc psychologiczną miały zapewnione rodziny z trudnościami wychowawczymi, które zgłaszały taką potrzebę, lub koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie wizyt i obserwacji ocenił, że rodzina zastępcza powinna być wzmocniona poradnictwem pedagogicznym lub psychologicznym. W Łomży nie ma rodzin pomocowych, nie ma chętnych do takich pomocowych działań, dlatego w budżecie miasta nie planowano środków finansowych na ten cel. Rodzinie pomocowej należałoby wypłacać wynagrodzenie za świadczoną pomoc. W Łomży środowisko rodzin zastępczych jest silnie zintegrowane poprzez szkolenia, spotkania okazjonalne, organizowane przez CPZ i Edukacyjno-Pomocowe „EMPATIA” w Łomży. Przyczynia to się do budowania pozytywnych relacji między rodzinami zastępczymi i dziećmi przebywającymi w tych rodzinach. Dlatego rodziny zastępcze pomagają sobie wzajemnie w zakresie opieki nad dziećmi i spełniają rolę rodzin pomocowych. Takie rozwiązanie nie obciąża dodatkowo budżetu Miasta .

W sytuacjach interwencyjnego zabezpieczania dzieci w pieczy zastępczej jest koordynacja telefoniczna pomiędzy Sądem, Policją, CPZ i MOPS.

7. Współpraca z innymi powiatami

CPZ współpracuje z Powiatem łomżyńskim na mocy podpisanego porozumienia od 2012r . Porozumienie dotyczy pozyskiwania, szkolenia, kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne oraz wzajemne udostępnianie wolnych miejsc w rodzinach zastępczych oraz w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję Rodzinnego Pogotowia Opiekuńczego. Z powiatami tj. zambrowskim, wysokomazowieckim, kolneńskim, grajewskim i piskim współpraca dotyczy wolnych miejsc dla dzieci w rodzinach zastępczych.

8. Udzielanie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę .

Pomoc prawna: poradnictwo prawne, pisanie wniosków do sądu, odpowiedzi na zapytania sądu. Sędzia w stanie spoczynku od wielu lat udziela porad prawnych w CPZ.

Wspólne uczestnictwo rodziny zastępczej i pracownika CPZ w rozprawach sądowych, dają rodzinom zastępczym większe poczucie bezpieczeństwa.

We wszystkich sprawach opiekuńczych dotyczących zaniedbań ze strony rodziców i ewentualnej opieki zastępczej uczestniczy pracownik CPZ w Łomży.

9. Okresowa ocena sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 131 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ocena sytuacji życiowej dziecka do 3 roku życia odbywa się co 3 miesiące. Co 6 miesięcy spotyka się zespół analizujący sytuację życiową wszystkich dzieci przebywających w rodzinnej opiece zastępczej na terenie Miasta Łomży i Powiatu Łomżyńskiego tj. przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych oraz z Powiatu Łomżyńskiego dzieci z rodzin zawodowych i niezawodowych /obcych/.

Po dokonaniu oceny sytuacji dzieci, CPZ przekazuje informację na temat każdej rodziny zastępczej i przebywających w niej dzieci właściwemu sądowi rodzinnemu. Kopia sprawozdania znajduje się w teczce rodziny zastępczej, którą prowadzi koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje wspólnie z:

- 1) rodziną zastępczą;
- 2) pedagogiem/ wychowawcą
- 3) psychologiem;
- 4) asystentem rodziny;

- 5) przedstawicielem ośrodka adopcyjnego;
- 6) koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej /miejsca pochodzenia/
- 7) rodzicami dziecka, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej

W roku 2022 odbyły się 4 zespoły oceniające sytuacje dziecka, w terminach:

1. Zespół oceniający sytuację dzieci przebywających w rodzinach zastępczych do lat 3 – 4 dzieci (24.03.2022r.)
2. Zespół oceniający sytuację dzieci wszystkich przebywających w rodzinach zastępczych - 81 dzieci (01.06.2022r., 02.06.2022r., 03.06.2022r., 06.06.2022r., 07.06.2022r., 08.06.2022r., 09.06.2022r.).
3. Zespół oceniający sytuację dzieci przebywających w rodzinach zastępczych do lat 3 – 3 dzieci (12.09.2021r.).
4. Zespół oceniający sytuację dzieci wszystkich przebywających w rodzinach zastępczych – 73 dzieci (28.11.2022r., 29.11.2022r., 30.11.2022r., 01.12.2022r., 05.12.2022r., 06.12.2022r., 07.12.2022r.)

Sprawozdania zespołu oceniającego sytuacje dziecka w rodzinie zastępczej są przesyłane do Sądu Rodzinnego / zgodnie z ustawą/ oraz wpinane do teczki dziecka w CPZ.

Jeżeli dziecko pochodzi z innego powiatu, egzemplarz przesyła się do właściwego PCPR.

Łącznie w 2022r. sporządzono 161 pisemnych ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych w Łomży.

10. Regulowanie sytuacji prawnej

Brak kontaktu z rodzicami dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub braku pozytywnych efektów pracy asystenta rodziny, które nie dają żadnych rokowań powrotu dziecka do domu rodzinnego, CPZ informuje Sąd Rodzinny o zasadności wszczęcia z urzędu postępowania sądowego o pozbawienie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem pozostającym w pieczy zastępczej.

W 2022 skierowano do Sądu Rodzinnego 9 wniosków o pozbawienie władzy rodzicielskiej. Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie są zgłaszane do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku Ośrodka Adopcyjnego Filii w Łomży. W 2022 r. Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży zgłosiło 5 dzieci, 1 dziecko zostało przysposobione.

Karta zgłoszenia dziecka do przysposobienia zawiera wyczerpującą informację

o sytuacji życiowej, rodzinnej i zdrowotnej dziecka, diagnozę psychologiczną dziecka, oraz opinię sporządzoną zgodnie z art.139a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

tabela1. Regulowanie sytuacji prawnej **

ROK liczba	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wnioski: pozbawienie władzy rodzic.	15	17	11	7	6	8	2	4	7	3	9
Noworodki pozostawione po urodzeniu.	4	8	7 / 1 okno życia	3	1	1	0	0	0	0	1
Dzieci zgłoszone do adopcji	16	29*	22	9	9	6	10	5	9	4	5
Dzieci przysposobione	6	20	19	6	9	2	4	5	3	4	1

**Zgłoszenia do adopcji w roku 2013 dotyczyły wszystkich wychowanków rodzin zastępczych z uregulowaną sytuacją prawną w tym nastolatki, które nie wyraziły zgody na adopcję.*

***Dane dotyczą dzieci z rodzin zastępczych w Łomży.*

11. Opieka psychologiczno - pedagogiczna

Wszystkie dzieci przebywające w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych są objęte opieką psychologa CPZ. Oceniany jest rozwój i stan zdrowia dziecka po umieszczeniu w rodzinie zastępczej oraz po kilku miesiącach. Sporządzana jest diagnoza psychologiczno-pedagogiczna dziecka, dzięki temu można ocenić tempo rozwoju i stymulację rozwoju w rodzinie zastępczej.

W związku z art. 42 ust. 1 pkt 5b i 46 ust. 3 Ustawy z dnia 25.07.2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymagane jest uaktualnienie opinii psychologicznej wszystkich rodzin zastępczych w odstępie czasu co 2 lata.

W 2022 roku sporządzono 43 opinii psychologicznych rodzin zastępczych, oraz

17 opinii psychologicznych - kandydatów na rodzinę zastępczą.

Psycholog CPZ wspierał rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe i spokrewnione w związku z trudnościami wychowawczymi. Opiniuje rozwój dzieci starszych w CPZ, małe dzieci są badane w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej. W 2022r. psycholog diagnozował 10 dzieci z rodzin zastępczych.

Psycholog CPZ udzielił 115 porad, w tym 57 konsultacji dla 11 dzieci. Dzieci wymagające terapii psychologicznej zostały skierowane do Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej w Łomży, gdzie uczestniczą w terapii.

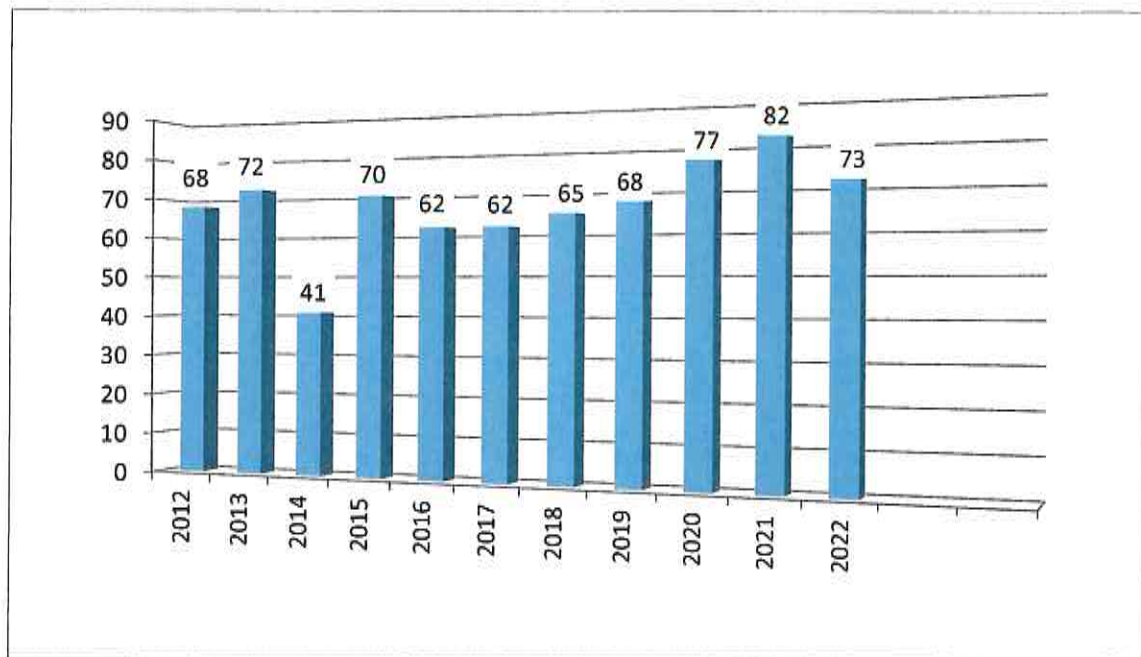
Tabela2. Rodzinna piecza zastępcza w liczbach.*

Lp.	Rodziny /Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Liczba rodzin zastępczych stan na 31 grudnia /ogółem/	36	38	37	38	37	37	37	42 (13)*	47 (13)*	47	46
	spokrewnionych	15	18	19	22	22	21	20	24 (0)*	29 (0)*	30	29
	niezawodowych	17	15	13	11	10	9	11	12 (7)*	12 (7)*	11	11
	zawodowych	4	5	5	5	5	7	6	6 (6)*	6 (6)*	6	6
2.	Liczba kandydatów na rodzinę zastępczą – przeszkolonych	----	15	14	15	7	25	23	8 2- zaw. rodz.	10	11 4- zaw. rodz.	7
	Rodziny zakwalifikowane	23	8	9	3	1	12	5	1 1- zaw. rodz.	3	5 1- zaw. rodz.	5
3.	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych /ogółem/ stan na 31 grudnia	68	72	41	70	62	62	65	68 (33)*	77 (32)*	82	73
	spokrewnionych	25	28	28	30	28	28	26	34 (0)*	38 (0)*	43	37
	niezawodowych	30	26	24	22	19	15	16	15 (12)*	16 (10)*	13	14

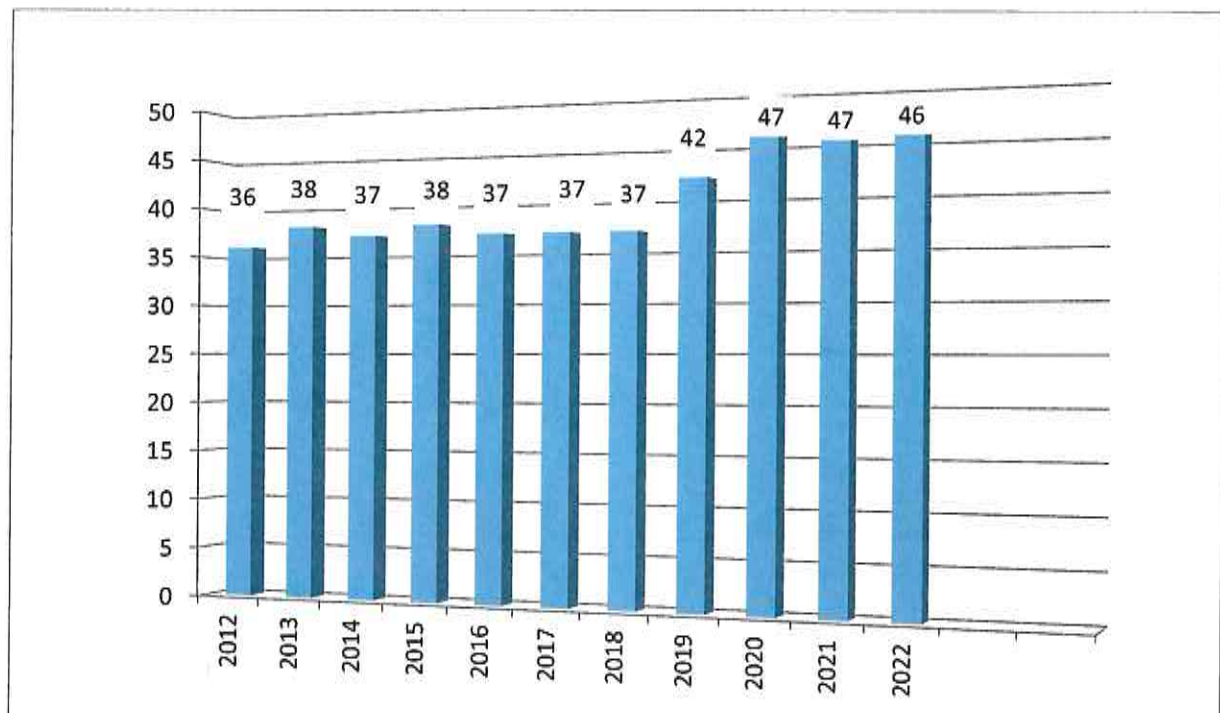
	zawodowych	13	18	11	18	15	19	23	19 (21)*	23 (22)*	26	22
4	Liczba dzieci umieszczonych w ciągu roku kalend.	40	28	21	19	18	19	24	29 (12)*	27 (3)*	41	16
	spokrewnionych	3	7	4	4	4	5	3	13 (0)*	12 (0)*	14	5
	niezawodowych	15	5	3	7	3	3	5	3(4)*	2(0)*	4	3
	zawodowych	22	16	14	8	11	11	16	13 (8)*	13 (3)*	23	8
5	Liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą	18	9	22	14	15	13	21	25 (3)*	20 (4)*	36	24
	powrót do rodziny naturalnej	8	3	7	3	8	6	8	5 (0)*	6 (0)*	15	7
	zostały przysposobione	6	5	15	6	1	2	3	1 (5)*	3 (0)*	2	1
	umieszczone w innej rodzinie/ instytucjonalnej pieczy zastępczej	4	0	0	4	2	1/POW	7	1 (1)*	5 (2)*	15	8
	usamodzieliły się	0	1	0	1	4	4	3	6 (1)*	6 (2)*	4	8

*Dane dotyczą rodzin w Łomży. (...) * podaną liczbę rodzin i dzieci z terenu powiatu łomżyńskiego. Współpraca na mocy podpisanego porozumienia*

Liczba dzieci ogółem przebywających w rodzinach zastępczych w Łomży w latach 2012 – 2022

Liczba rodzin zastępczych w Łomży w latach 2012 – 2022

12. Wsparcie rodzin zastępczych

Wszystkie rodziny zastępcze /zawodowe, niezawodowe i spokrewnione/ w Łomży są objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny uczestniczą w szkoleniu organizowanym przez CPZ, a zawodowe uczestniczą w spotkaniach grup wsparcia. W związku z pandemią były trudności z zorganizowaniem systematycznych spotkań, rodziny utrzymują ze sobą stały kontakt telefoniczny.

Koordynator odwiedza rodziny w miejscu zamieszkania. Częstotliwość odwiedzin wynika z potrzeb rodziny i sytuacji dziecka. Koordynator gromadzi i prowadzi dokumentację dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych, na bieżąco monitoruje przebieg sprawowanej opieki. Wspólnie z rodziną współpracuje w zakresie specjalistycznej pomocy, szpital, PZP, MOW, MOS. Razem z rodziną uczestniczy w sprawach sądowych i wspiera we wszystkich trudnościach wynikających z opieki i wychowania dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Koordynator jest w kontakcie ze szkołami, przedszkolami.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy:

1. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
2. przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio z rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka planu pomocy dziecku,
3. pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
4. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
5. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
6. udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, nadzór pedagogiczny nad wychowankami mieszkającymi w mieszkaniu usamodzielnienia /które należy wyłączyć z puli mieszkań chronionych/.
7. przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynator monitoruje spotkania rodziców naturalnych z dziećmi w rodzinach zastępczych. Trudne konfliktowe rodziny naturalne spotykają się z swoimi dziećmi

w Centrum Pieczy Zastępczej w wyznaczonym terminie, często określonym sądownie. W 2022r. w Centrum Pieczy Zastępczej odbywały się spotkania dzieci z rodzicami biologicznymi z 16 rodzin.

13. Socjoterapia dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

Centrum Pieczy Zastępczej wspólnie ze Stowarzyszeniem Edukacyjno-Pomocowym „Empatia” w Łomży w ramach pozyskanych środków z Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych Uzależnień, nazwa projektu „Trudne Dorastanie”, od kilku lat organizuje zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży w pieczy zastępczej oraz warsztaty szkoleniowe dla opiekunów zastępczych w celu podniesienia ich kompetencji.

W 2022 roku zorganizowano zajęcia edukacyjno-kulturalne i sportowe

1. Spotkanie z kulturą:

- wyjście do Kina na film pt. „Zemsta Gru – Minionki” – 09.08.2021r.
- wyjście do muzeum motyli we Władysławowie – 13.06.2022r.
- wyjazd na Hel, zwiedzanie Fokarium – 15.06.2022r.
- rejs statkiem Wikingów po morzu we Władysławowie – 17.06.2022r.

2. Sprawni, silni i zdrowi:

- wyjście do Parku Trampolin – 26.06.2022r..
- wyjście do Parku Wodnego – 22.07.2022r.
- gry i zabawy zespołowe na placu zabaw w Ośrodku Paleo we Władysławowie – 11.06 – 19.06.2022r.
- Zajęcia sportowe podczas Pikniku szkoleniowo – integracyjny - 24.08.2022r. „Dębowy Las” Elżbiecin.

W dniach 11.06.2022r. – 19.06.2022r. został zrealizowany wyjazd dzieci z opiekunami zastępczymi na warsztaty szkoleniowo – terapeutyczne do Ośrodka Wypoczynkowego Paleo we Władysławowie. Podczas wyjazdu dzieci wraz z opiekunami w dniu 14.06.2022r. miały możliwość zwiedzania Muzeum motyli we Władysławowie. Dzieci chętnie oglądały wystawę i słuchały historii o różnorodnych odmianach motyli, ich środowisku. W dniu 15.06.2022r. rodziny zastępcze wraz z dziećmi udały się pociągiem na Hel. W dniu 17.06.2022r. małe dzieci wraz z opiekunami uczestniczyli w rejsie statkiem Wikingów po morzu.

Podczas pobytu nad morzem rodziny zastępcze wraz z dziećmi mogły uczestniczyć w warsztatach szkoleniowo – edukacyjnych. Odbyły się dwa szkolenia dla rodzin zastępczych (13.06.2022r. i 17.06.2022r.), warsztaty z nastolatkami na temat komunikacji interpersonalnej,

oraz zajęcia sportowo – edukacyjne dla dzieci, które odbywały się codziennie.

14. Integracja rodzin zastępczych.

W 2022r. rodziny zastępcze wraz z dziećmi mogły uczestniczyć w wyjeździe szkoleniowo – terapeutycznym dla rodzin zastępczych we Władysławowie. W wyjeździe wzięło udział 12 rodzin zastępczych z 32 dziećmi.

W dniu 24.08.2022r. w kompleksie „Dębowy Las” Elżbiecin odbył się piknik szkoleniowo – integracyjny dla rodzin zastępczych wraz z dziećmi. Rodziny zastępcze mogły poszerzyć swoją wiedzę na szkoleniu dotyczącym uzależnień dzieci i młodzieży. Dzieci natomiast korzystały ze zorganizowanych zajęć sportowo – edukacyjnych.

W 2022r. zorganizowano siedem szkoleń doształcających rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz spokrewnionych mając na celu podnoszenie kwalifikacji opiekuńczo-wychowawczych opiekunów zastępczych. Podczas spotkań szkoleniowych rodziny zastępcze miały również możliwość wymiany doświadczeń i swojej wiedzy, co pozytywnie wpływa na integrację rodzin zastępczych.

15. Czynności dodatkowe wynikające z organizacji pieczy zastępczej.

Centrum Pieczy Zastępczej prowadzi Bank Danych o małoletnich pochodzących z Miasta Łomży przebywających w różnych formach opieki zastępczej. MOPS przekazuje do wiadomości CPZ skierowania wychowanków umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej .

Centrum prowadzi rejestr danych o rodzinach zastępczych, uaktualnia go raz do roku i przekazuje do Sądu Rejonowego.

Centrum opiniuje wnioski kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, przedkładane do MOPS oraz wnioski składane przez rodziny zastępcze w sprawie świadczeń wynikających z ustawy /np. o jednorazowe świadczenie, o dofinansowanie zdarzeń losowych, o rodzinę pomocową/.

Centrum Pieczy Zastępczej opiniuje wnioski rodziców biologicznych złożone do Sądu Rodzinnego o urlopowanie dzieci.

Centrum Pieczy Zastępczej wspiera rodziny w organizacji spotkań rodzin biologicznych z dziećmi. W trudnych sytuacjach spotkania są organizowane w lokalu CPZ, dostosowanym do spotkań grupy.

Centrum Pieczy Zastępczej pozostaje w stałej współpracy z MOPS w Łomży i nadzoruje aktualizację dokumentów rodziny zastępczej stanowiących postawę wypłacania

świadczeń przysługujących opiekunom zastępczymi i usamodzielnionym wychowankom rodzin zastępczych.

Centrum przygotowuje opinie na prośbę Sądu Okręgowego w sprawach rozwodowych oraz w sprawach o ubezwłasnowolnienie, gdy zachodzi konieczność zapewnienia opieki zastępczej nad małoletnimi.

II. WSPARCIE RODZIN Z PROBLEMAMI - ASYSTENT RODZINY

Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży realizuje zadanie gminy w zakresie pracy z rodziną naturalną wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe zadania i nowe stanowiska pracy – asystent rodziny, od 2015 r. jest obligatoryjnym zadaniem gminy.

Usytuowanie asystenta rodziny poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej jest rozwiązaniem innowacyjnym. Pozytywem takiej organizacji jest to, że asystent rodziny pracuje w innym wymiarze i innymi metodami, pracuje z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, w kryzysie, zgłoszonymi przez MOPS, Sąd rodzinny lub kuratora sądowego, w których dominują problemy opiekuńczo – wychowawcze. Rodziny te często nie korzystają z pomocy socjalnej.

Mnogość nakładających się w niektórych rodzinach niekorzystnych zjawisk m. in. bezrobocia, ubóstwa, biedy, bezradności w opiece nad dziećmi, uzależnień i przemocy powoduje, że nie są one w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności i wymagają zwiększonego wsparcia służb społecznych, zwłaszcza gdy mają trudności w realizacji ról rodzicielskich, a dzieci zagrożone są umieszczeniem poza rodziną.

Asystent rodziny pracuje również z rodzinami, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, aby przez proces naprawczy rodziny umożliwić ich powrót do domu rodzinnego. Pracę z rodziną kontynuuje również po powrocie dzieci do domu rodzinnego.

Asystent rodziny jest w ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym MOPS, koordynatorem pieczy zastępczej, kuratorem sądowym oraz placówkami oświatowymi.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji/ skierowanie do specjalistycznych placówek;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psycho - edukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Asystentura rodziny funkcjonuje w Łomży od 2012 roku. Realizowana jest poprzez wsparcie, pracę dydaktyczną z rodzinami, pomocniczość asystentów w codziennym funkcjonowaniu rodziny. Szczególnie ważne są działania wzmacniające predyspozycje opiekuńczo-wychowawcze rodziców, często nieprzygotowanych do rodzicielstwa i dorosłego życia.

Aktywne i długoterminowe wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo przyczynia się do ograniczenia napływu dzieci do pieczy zastępczej.

Charakterystyczne cechy pracy asystenta rodziny to intensywne oddziaływania krótkoterminowe, praca głównie w środowisku zamieszkania rodziny, praca metodą towarzyszenia, zadaniowy czas pracy dostosowany do potrzeb rodziny, oddzielenie od przyznawania świadczeń materialnych.

Efektywność pracy asystenta rodziny uwarunkowana jest przygotowaniem zawodowym, jak również predyspozycjami osobowościowymi osoby zatrudnionej na stanowisku asystenta. Asystent rodziny - to pomocnik, doradca, pracujący dla rodziny i z rodziną, pozostający w codziennym kontakcie z rodzicami, dziećmi i ich społecznym otoczeniem, dlatego musi być akceptowany przez rodzinę, którą wspiera. Współpraca oparta na dobrowolności rodziny jest możliwa tylko przy pozytywnych wzajemnych relacjach asystent rodziny – członkowie rodziny.

Zatrudnienie asystentów w Łomży w latach 2012 r. - 2022 r.

ROK	LICZBA asystentów/etat	Ilość rodzin objętych opieką asystentów	Liczba dzieci objętych opieką asystenta
2012 r. (II półrocze)	4	44	76
2013 r.	4,5etatu	66	121
2014 r.	5	67	135
2015 r.	4	63	119
2016 r.	5	76	148
2017 r.	5	76	142
2018 r.	5	67	128

2019 r.	5	80	149
2020 r.	4	80	154
2021 r.	3	77	130
2022 r.	3	60	54

Najważniejszymi cechami asystentury są indywidualizacja pracy wynikająca z małej liczby odbiorców i pogłębionej diagnozy ich deficytów i zasobów oraz możliwości kierowania dedykowanego wsparcia, opartego najczęściej o instrumenty aktywnej integracji.

Praca z rodziną w kryzysie jest priorytetowym zadaniem służb społecznych. Miejscem wychowywania dziecka jest jego rodzina biologiczna. W sytuacji, gdy praca z rodziną nie przynosi pozytywnych efektów, a dobro dziecka jest zagrożone zachodzi konieczność izolowania dziecka od rodziny. Sąd rodzinny orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Praca z rodziną jest nadal prowadzona, aby powrót dziecka do domu rodzinnego był możliwy i bezpieczny.

Zgodnie z ustawą asystent rodziny wspiera nie więcej niż 15 rodzin. Asystent pracuje z rodziną, tj. rodzicami i dziećmi. Wsparcie rodziny świadczone przez asystenta rodziny jest określone w czasie, indywidualnie od sytuacji rodziny, od kilku miesięcy do 3 lat. W wyjątkowych sytuacjach asystent wspiera rodzinę dłużej, aby osiągnąć większą samodzielność małoletnich dzieci odciążając funkcje opiekuńcze rodziców. Obecnie w CPZ są 3 etaty asystenta rodziny, natomiast liczba rodzin potrzebujących wsparcia jest zdecydowanie większa. Asystenci rodziny wypracowują pozytywne relacje z członkami rodziny, co przekłada się na efektywność pracy. Rodziny nawet po zakończonej współpracy wracają z pytaniami dot. życia codziennego, utrzymują kontakt z asystentami rodziny.

Asystent rodziny prowadzi indywidualną dokumentację pracy z rodziną, każde działanie odnotowuje w karcie pracy z rodziną. Dwa razy w roku (czerwiec i grudzień) sporządza okresową ocenę sytuacji rodziny. Jest to zespołowe podsumowanie pracy z rodziną, aby podjąć decyzję o zakończeniu lub kontynuowaniu pracy. Po zakończeniu współpracy asystenta rodziny zawsze prowadzony jest monitoring rodziny (monitorowanie funkcjonowania rodziny, spotkania 1 x miesiącu, konsultacje z pracownikami socjalnymi, kuratorami sądowymi,

pedagogami szkół, prowadzona karta monitoringu rodziny).

Okres pandemii wymusił korzystanie z innych metod pracy. Asystenci rodziny mają utworzony profil na portalu społecznościowym, poprzez który kontaktują się z rodzinami oraz informują o ważnych wydarzeniach czy podsyłają ciekawe artykuły wzmacniające ich wiedzę i kompetencję.

Dobłą praktyką, którą realizują asystenci rodziny są spotkania samopomocowej grupy wsparcia dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Podczas uczestnictwa w spotkaniach rodzice mają możliwość poznać potrzeby swoich dzieci, nawiązać pozytywne relacje społeczne oraz bliższe z dzieckiem, natomiast asystenci rodzin mogą zaobserwować czy obecne relacje rodzinne funkcjonują na odpowiednim poziomie. Są to systematyczne spotkania mające na celu wsparcie rodziny w kryzysie i kreowanie oraz promowanie działań wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Często wzbogacone są w poczęstunek, organizowane w ciekawych miejscach m.in. sala zabaw, pizzeria, kino. Spotkania mają charakter terapeutyczny i profilaktyczny. Mają na celu nauczanie praktycznych umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania domu rodzinnego, ale także wzmocnienie więzi i naukę celebrowania świąt.

Samopomocowa grupa wsparcia prowadzona przez asystentów rodziny w 2022 r.:

26.05.2022 r. - spotkanie z okazji Dnia Matki, temat warsztatów: „Szczęśliwa matka – szczęśliwe dzieci” – jak dbać o siebie?”, spotkanie w Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, liczba uczestników – 9

01.07.2022 r. - Festyn rodzinny „Bawmy się razem”, teren zielony przy CPZ, liczba uczestników – 33

10.11.2022 r. - warsztaty wzmacniające kompetencje wychowawcze „Dobry rodzic – dobry start”, lokal CPZ, liczba uczestników – 8

05.12.2022 r. - spotkanie mikołajkowe, sala zabaw „Magiczny Świat”, liczba uczestników - 53
Wszystkie dzieci z rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny otrzymały paczki świąteczne.

III. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i asystenci rodziny w celu profesjonalnego wsparcia rodzin, podniesienia jakości i efektywności pracy zrealizowali indywidualnie niżej wymienione formy doształcenia.

- „Wychowanie w świecie wirtualny” - konferencja w Akademii Nauk Stosowanych w Łomży
- „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy – razem przeciwko przemocy” -konferencja w PCPR
- „Psychoterapia, psychologia kliniczna i psychiatria” - ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja w Instytucie Psychiatrii i Neurologii
- „Ku trzeźwości narodu – wezwani do działania”
- „Organizacja Pomocy Społecznej” - szkolenie specjalistyczne ANS w Łomży
- „Sposoby pracy z dzieckiem agresywnym w wieku przedszkolnym i szkolnym”
- „Praca z dziećmi przejawiającymi zaburzenia emocjonalne, zachowania, osobowości i rozwoju – trudności wychowawcze”
- „Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu” - studia podyplomowe

Opracowanie :

Bożena Jabłońska

Dyrektor Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży